

EDUSKUNNAN VASTAUS 100/2005 vp

Hallituksen esitys laeiksi tekijänoikeuslain ja rikoslain 49 luvun muuttamisesta

Asia

Hallitus on vuoden 2004 valtiopäivillä antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi tekijänoikeuslain ja rikoslain 49 luvun muuttamisesta (HE 28/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Suuri valiokunta ja sivistysvaliokunta ovat antaneet asiasta mietinnön (SuVM 1/2005 vp ja SiVM 6/2005 vp).

Päätös

Nyt koolla oleva eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että tekijänoikeuslain salliman yksityisen kopioinnin mahdollisuuden varmistamiseksi hallitus seuraa tekijänoikeuslain teknisiä suojauksia koskevien säännösten vaikutuksia ja soveltamista. Hallituksen on edistettävä vapaaehtoisia toimenpiteitä yksityiseen käyttöön tapahtuvan kappaleen valmistamisen mahdollistamiseksi EU:n tekijänoikeusdirektiivin tavoitteiden ja ehtojen mukaisesti. Hallituksen on annettava eduskunnan sivistysvaliokunnalle asiasta selvitys vuoden 2006 loppuun mennessä.

Jos tarvittavia vapaaehtoisia toimenpiteitä ei ole toteutettu, hallituksen on ryhdyttävä toimiin lainsäädännön muuttamiseksi siten, että käyttäjät voivat tehokkaasti hyödyntää yksityistä kopiointia koskevia lain säännöksiä.

2. Eduskunta edellyttää, että tekijänoikeuslain 25 i §:ään hyväksytyin korvaussäännöksen poistamisen vaikutuksia seurataan ja, että tekijänoikeuslain mukaiset oikeudet jatkossa turvataan Suomen kansainvälisten sitoumusten edellyttämällä tasolla tilanteissa, joissa jakeluvetoitteen alaa mahdollisesti muutetaan tai uusia tai uudentyyppeisiä televisio- tai radiolähetysten välittämistapoja otetaan käyttöön tai vastaanottotavat merkittävästi muuttuvat.
3. Eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän toisaalta vanhojen valokuvien käyttöoikeuksia ja toisaalta historiallisiksi katsottavien valokuvien tekijänoikeussuojaa koskevat määrittelyt ja tulkintaongelmat sekä ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin lainsäädännön muuttamiseksi.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

tekijänoikeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun tekijänoikeuslain (404/1961) 26 g §, sellaisena kuin se on laissa 442/1984,

muutetaan 2 ja 9 §, 2 luvun otsikko, 11 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 13 §, 14 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 16 §, 17 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 18 §, 19 §:n 1 momentti sekä pykälän edellä olevan väliotsikon ruotsinkielinen sanamuoto, 20 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 21 ja 24 §, 25 §:n 2 momentti ja pykälän edellä oleva väliotsikko, 25 a §, 25 f § ja sen edellä oleva väliotsikko, 25 g §, 25 h §:n 1 momentti, 25 i ja 26 §, 2 a luvun otsikko, 26 a—26 c, 26 e ja 26 h §, 5 luvun otsikko, 45, 46, 46 a, 47, 47 a ja 48 §, 49 §:n 1 momentin suomenkielinen sanamuoto ja 3 momentti, 49 a §:n 1 ja 3 momentti, 54 §, 55 §:n 2 momentti, 56, 56 a, 56 c, 57, 58 ja 60 §, 62 §:n 1 momentti sekä 64 §:n 4 ja 5 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun otsikko, 11 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 13 §, 14 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 16 §, 17 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 18 §, 19 §:n 1 momentti, 20 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 21 ja 24 §, 25 §:n 2 momentti ja pykälän edellä oleva väliotsikko, 25 a §, 25 f § ja sen edellä oleva väliotsikko, 25 g §, 25 h §:n 1 momentti, 26 ja 47 a §, 49 a §:n 1 ja 3 momentti, 54 § sekä 64 §:n 4 ja 5 momentti laissa 446/1995, 25 i § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 398/2003, 2 a luvun otsikko, 26 b, 26 c, 26 e ja 26 h § sekä 55 §:n 2 momentti mainitussa laissa 442/1984, 26 a § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1254/1994, 45 § mainitussa laissa 446/1995 sekä laeissa 967/1997 ja 1654/1995, 46, 46 a ja 48 § mainituissa laeissa 446/1995 ja 1654/1995, 47 § mainitussa laissa 446/1995 ja laissa 365/1997, 49 §:n 1 ja 3 momentti laissa 250/1998, 56 ja 60 § sekä 62 §:n 1 momentti laissa 715/1995, 56 a § laissa 1024/1995 ja mainitussa laissa 250/1998, 56 c § laissa 418/1993 sekä 57 § mainituissa laeissa 442/1984 ja 715/1995, sekä

lisätään 2, 9 ja 10 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 11 a, 13 a ja 16 a—16 e § sekä kunkin edelle uusi väliotsikko, 19 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 446/1995, uusi 5 momentti, 23 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, 25 a §:n edelle uusi väliotsikko, 25 d §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 ja 5 momentti, 25 g, 25 h, 25 i, 45, 46, 46 a, 47, 47 a, 48, 49, 49 a ja 50 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 5 a luku, 54, 54 a ja 54 b §:n edelle uusi väliotsikko, 54 b §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 446/1995, uusi 2 ja 3 momentti, 55, 56, 56 a, 56 b, 56 c ja 56 d §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 56 e ja 56 f § sekä kummankin edelle uusi väliotsikko, 57, 58 ja 60 §:n edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 60 a § ja sen edelle uusi väliotsikko, lakiin uusi 60 b—60 d §, 61 ja 62 §:n edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 64 b § seuraavasti:

Taloudelliset oikeudet

2 §

Tekijänoikeus tuottaa, jäljempänä säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saatamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännökseenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.

Kappaleen valmistamisena pidetään sen valmistamista kokonaan tai osittain, suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi sekä millä keinolla ja missä muodossa tahansa. Kappaleen valmistamisena pidetään myös teoksen siirtämistä laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa.

Teos saatetaan yleisön saataviin, kun:

1) se välitetään yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös teoksen välittäminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on

mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitse-
mastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;

2) se esitetään julkisesti esitystapahtumassa
läsnä olevalle yleisölle;

3) sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrat-
tavaksi tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levi-
tetään yleisön keskuuteen; taikka

4) sitä näytetään julkisesti teknistä apuväli-
nettä käyttämättä.

Julkisena esittämisenä ja yleisölle välittämi-
senä pidetään myös esittämistä ja välittämistä
ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille.

Vapaat teokset

9 §

Tekijänoikeutta ei ole:

1) lakeihin ja asetuksiin;
2) muihin Suomen säädöskokoelmasta an-
netun lain (188/2000) ja ministeriöiden ja valtion
muiden viranomaisten määräyskokoelmista an-
netun lain (189/2000) mukaan julkaistaviin pää-
töksiin, määräyksiin ja muihin asiakirjoihin;

3) valtiosopimuksiin ja muihin vastaaviin
kansainvälisiä veloitteita sisältäviin asiakirjoi-
hin;

4) viranomaisen tai muun julkisen toimieli-
men päätöksiin ja lausumiin;

5) viranomaisen tai muun julkisen toimieli-
men 1—4 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista
tekemiin tai teettämiin käännöksiin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske itse-
näisiä teoksia, jotka sisältyvät momentissa tar-
koitettuihin asiakirjoihin.

Muut aineettomat oikeudet

10 §

— — — — —

2 luku

Tekijänoikeuden rajoitukset ja säännökset sopimuslisenssistä

Yleiset säännökset

11 §

Tämän luvun säännöksillä ei rajoiteta tekijäl-
le 3 §:n mukaan kuuluvaa oikeutta laajemmin
kuin 25 e §:stä johtuu.

Jos tämän luvun säännöksen nojalla teoksesta
valmistetaan kappale tai teos saatetaan yleisön
saataviin, tekijän nimi ja lähde on mainittava sii-
nä laajuudessa ja sillä tavoin kuin hyvä tapa vaa-
tii. Teosta ei saa tekijän suostumuksetta muuttaa
enempää kuin sallittu käyttäminen edellyttää.

Tässä luvussa säädetyn tekijänoikeuden rajoi-
tuksen nojalla valmistetun teoksen kappaleen
saa rajoituksen mukaisessa tarkoituksessa levi-
tää yleisölle ja kappaletta käyttää julkiseen esi-
ttämiseen.

Mitä 3 momentissa säädetään, sovelletaan
vastaavasti myös sopimuslisenssin nojalla ta-
pautuvaan käyttämiseen.

Tässä luvussa säädetyn tekijänoikeuden rajoi-
tuksen nojalla ei saa valmistaa kappaleita sellai-
sesta teoksen kappaleesta, joka on valmistettu
tai saatettu yleisön saataviin 2 §:n vastaisesti tai
jota suojaava tekninen toimenpide on 50 a §:n
1 momentin vastaisesti kierretty. Mitä tässä mo-
mentissa säädetään, ei kuitenkaan koske teosten
käyttämistä 11 a, 16, 16 a—16 c tai 22 §:n tai 25
d §:n 2 tai 5 momentin nojalla.

Tilapäinen kappaleen valmistaminen

11 a §

Mitä 2 §:ssä säädetään oikeudesta valmistaa
teoksesta kappaleita, ei koske sellaista tilapäistä
kappaleen valmistamista:

1) joka on väliaikaista tai satunnaista;
2) joka on erottamaton ja välttämätön osa tek-
nistä prosessia;

3) jonka ainoa tarkoitus on mahdollistaa välit-
täjän tekemä teoksen siirto verkossa kolmansien
osapuolten välillä tai teoksen laillinen käyttö;
sekä

4) jolla ei ole itsenäistä taloudellista merkitystä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta tietokoneohjelmaan eikä tietokantaan.

13 §

Julkaistusta teoksesta saa valmistaa kappaleita valokopioimalla tai vastaavin menetelmin sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään.

Sisäinen tiedotuskäyttö

13 a §

Painamalla tai vastaavin menetelmin valmistetussa sanomalehdessä tai aikakauskirjassa julkaistusta kirjoituksesta ja siihen liittyvästä kuvasta saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, valmistaa kappaleita viranomaisen sekä elinkeinonharjoittajan ja yhteisön sisäistä tiedotuskäyttöä varten ja siten valmistettuja kappaleita käyttää mainitussa tarkoituksessa yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske kappaleen valmistamista valokopioimalla tai vastaavin menetelmin.

Radiossa tai televisiossa lähetettyyn ajankohdais- tai uutisohjelmaan sisältyvästä teoksesta saa valmistaa muutaman kappaleen viranomaisen sekä elinkeinonharjoittajan ja muun henkilön ja yhteisön sisäistä lyhyen ajan kuluessa talentamisesta tapahtuvaa tiedotuskäyttöä varten.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

Teosten käyttäminen opetustoiminnassa ja tieteellisessä tutkimuksessa

14 §

Julkistetusta teoksesta saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, valmistaa kappaleita opetustoiminnassa tai tieteellisessä tutkimuksessa käytettäväksi ja käyttää niitä mainitussa tarkoituksessa yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lä-

hettämällä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske kappaleen valmistamista valokopioimalla tai vastaavin menetelmin.

Opetustoiminnassa saa äänen tai kuvan suoran talteenottamisen avulla valmistaa kappaleita opettajan tai oppilaan esittämästä julkistetusta teoksesta opetustoiminnassa tilapäisesti käytettäväksi. Siten valmistettua kappaletta ei saa käyttää muuhun tarkoitukseen.

Ylioppilastutkintoon kuuluvaan tai muuhun vastaavaan kokeeseen saadaan ottaa osia julkistetusta teoksesta tai, jos teos ei ole laaja, koko teos.

Mitä 1 momentissa säädetään muun kuin radiossa tai televisiossa lähetetyn teoksen osalta, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

16 §

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa, jollei tarkoituksena ole välittömän tai välillisen taloudellisen edun tuottaminen, valmistaa kappaleita omista kokoelmissaan olevasta teoksesta:

1) aineiston säilyttämistä ja sen säilyvyyden turvaamista varten;

2) aineiston teknistä entistämistä ja kunnostamista varten;

3) kokoelmien hallintaa, järjestämistä ja vastaavia kokoelman ylläpidon edellyttämiä sisäisiä käyttötarkoituksia varten;

4) vaillinaisen teoksen kappaleen tai useana osana julkaistun teoksen puuttuvan osan täydentämiseksi, jos teosta tai tarvittavaa täydennystä ei ole saatavissa kaupallisen levityksen tai välittämisen kautta.

Teosten kappaleiden valmistaminen yleisölle ja teosten välittäminen yleisölle

16 a §

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto saa, jollei tarkoituksena ole välittömän tai välillisen taloudellisen edun tuottaminen:

1) valmistaa omista kokoelmissaan olevasta vahingoittumiselle alttiista julkistetusta teokses-

ta kappaleita valokopioimalla tai vastaavalla menetelmällä ja saattaa ne yleisön saataviin lainaamalla, jos teosta ei ole saatavissa kaupallisen levityksen tai välittämisen kautta;

2) jos se katsotaan tarkoituksenmukaiseksi, valokopioimalla tai vastaavalla menetelmällä valmistaa kappaleita omista kokoelmissaan oleviin kokoomateoksiin, sanomalehtiin tai aikakauskirjoihin sisältyvistä yksittäisistä kirjoituksista sekä muiden julkaistujen teosten lyhyistä osista annettaviksi lainaajille heidän yksityistä käyttöönsä varten niiden nidosten tai vihkojen asemesta, joihin ne sisältyvät.

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa, jollei tarkoituksena ole välittömän tai välillisen taloudellisen edun tuottaminen, välittää omista kokoelmissaan olevan julkistetun teoksen yleisöön kuuluvalla henkilölle tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten laitoksen tiloissa yleisölle välittämiseen varatuilla laitteilla. Edellytyksenä on, että välittäminen voi tapahtua teoksen käyttöä koskevien hankinta-, lisenssi- ja muiden sopimusehtojen estämättä ja että muu kuin tässä momentissa tarkoitettu käytön edellyttämä teoksen kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty sekä jos teoksen välittäminen edelleen on estetty.

Teosten käyttäminen vapaakappalekirjastoissa

16 b §

Kirjasto, jolle vapaakappalelain (420/1980) mukaan on luovutettava teoksen kappale, saa:

1) käyttää kokoelmissaan olevaa teosta 16 ja 16 a §:ssä tarkoitettuun tavoin ja pykälissä mainittuun edellytykseen;

2) välittää kokoelmissaan olevan julkistetun teoksen yleisöön kuuluvalla henkilölle tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten yleisölle välittämiseen varatuilla laitteilla, jos muu kuin tässä kohdassa tarkoitettu käytön edellyttämä teoksen kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty sekä jos teoksen välittäminen edelleen on estetty, sellaisen kirjaston tiloissa, jonka kokoelmiin aineisto vapaakappalelain mukaan

sijoitetaan liitettäväksi, ja Suomen elokuva-arkistossa;

3) valmistaa kokoelmiinsa liitettäväksi kappaleita avoimessa tietoverkossa yleisön saataviin saatetuista teoksista;

4) valmistaa kokoelmiinsa liitettäväksi kappaleen sellaisesta julkaistusta teoksesta, jonka hankkiminen osaksi kirjaston kokoelmaa on tarpeen mutta jota ei ole saatavissa kaupallisen levityksen tai välittämisen kautta.

Mitä 1 momentin 1 ja 4 kohdassa säädetään, sovelletaan myös niihin kirjastoihin, joiden kokoelmiin 1 momentissa tarkoitettu kirjasto vapaakappalelain mukaan sijoittaa aineiston liitettäväksi.

Teosten käyttäminen Suomen elokuva-arkistossa

16 c §

Suomen elokuva-arkisto saa:

1) käyttää kokoelmissaan olevaa teosta 16 ja 16 a §:ssä tarkoitettuun tavoin ja pykälissä mainittuun edellytykseen;

2) välittää kokoelmissaan olevan teoksen yleisöön kuuluvalla henkilölle tutkimusta tai yksityistä opiskelua varten 16 b §:ssä tarkoitettuun kirjaston tiloissa yleisölle välittämiseen varatuilla laitteilla, jos muu kuin teoksen käytön edellyttämä kappaleen valmistaminen digitaalisesti on estetty sekä jos teoksen välittäminen edelleen on estetty;

3) valmistaa kokoelmiinsa liitettäväksi kappaleita televisiossa tai radiossa lähettämällä yleisön saataviin saatetuista teoksista.

Mitä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa säädetään, ei sovelleta ulkomaisen tuottajan valmistamaan elokuvateokseen.

Suomen elokuva-arkiston kokoelmissa olevaa teosta saa, lukuun ottamatta ulkomaisen tuottajan valmistamaa elokuvateosta, käyttää tutkimukseen ja korkeakoulutasoiseen elokuvaopetukseen.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaiseen talletusvelvollisuuden piiriin kuuluvaan aineistoon, jota säilytetään elokuvien

arkistoinnista annetun lain (576/1984) säännösten mukaisesti hyväksytyssä säilytystilassa.

Teosten käyttäminen sopimuslisenssin nojalla arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa

16 d §

Valtioneuvoston asetuksella säädettävä arkisto ja yleisölle avoin kirjasto tai museo saa sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään:

1) valmistaa kokoelmissaan olevasta teoksesta kappaleen muissa kuin 16 ja 16 a—16 c §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;

2) välittää kokoelmissaan olevan teoksen yleisölle muissa kuin 16 a—16 c §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

Tarkemmat säännökset teosten käyttämisestä arkistoissa, kirjastoissa ja museoissa

16 e §

Lain 16, 16 a ja 16 d §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa voidaan valtioneuvoston asetuksella säätää niistä arkistoista sekä yleisölle avoimista kirjastoista ja museoista, joilla on pykälien mukainen teosten käyttöluupa tai mahdollisuus hyödyntää sopimuslisenssisäännöstä, jos:

1) laitoksen toiminnasta tai sen tehtävistä on säädetty laissa;

2) laitoksella on lainsäädännössä säädetty erityinen arkistointi-, säilyttämis- tai palvelutehtävä;

3) laitoksen toiminta palvelee merkittävässä määrin tieteellistä tutkimusta; tai

4) laitoksen omistaa valtio.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 16 ja 16 a—16 c §:n mukaisesta teoksen kappaleiden valmistamisesta ja

siten valmistettujen teoskappaleiden käyttämisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä teoksen välittämisestä yleisöön kuuluvalla henkilölle 16 a—16 c §:n nojalla.

Teosten saattaminen vammaisten käytettäväksi

17 §

Näkövammaisille ja muille, jotka vamman tai sairauden vuoksi eivät voi käyttää teoksia tavanomaisella tavalla, saa valmistaa kappaleita julkaistusta kirjallisesta teoksesta, sävellysteoksesta tai kuvataiteen teoksesta muulla tavalla kuin ääntä tai liikkuvaa kuvaa tallentamalla. Siten valmistettuja teoksen kappaleita saa käyttää edellä tarkoitetuille välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä laitoksista, joilla on oikeus ääntä tallentamalla valmistaa julkaistusta kirjallisesta teoksesta kappaleita näkövammaisille ja muille, jotka vamman tai sairauden vuoksi eivät voi käyttää kirjoja tavanomaisella tavalla, lainattaviksi, myytäväksi tai käytettäväksi välittämisessä muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä laitoksista, joilla on oikeus valmistaa julkaistusta teoksesta viittomakielellä kappaleita kuuroille ja kuulovammaisille, jotka eivät voi käyttää teoksia tavanomaisella tavalla, lainattaviksi, myytäväksi tai käytettäväksi välittämisessä muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä.

Tekijällä on oikeus korvaukseen 2 ja 3 momentissa tarkoitettusta teoksen kappaleen valmistamisesta myytäväksi tai teoksen välittämisestä vammaiselle tai muulle siten, että tämän haltuun jää pysyvästi kappale teoksesta.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei koske teoksen kappaleen valmistamista tai teoksen välittämistä kaupallisessa tarkoituksessa.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen laitoksen osalta edellytyksenä on, että asetuksella säädettävä laitos ei tavoittele kaupallista tai talou-

dellista etua, laitoksen toimialaan kuuluu vammaisten palvelutoiminta ja laitoksella on taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet toiminnan harjoittamiseen. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää tarkempia määräyksiä 2 ja 3 momentin nojalla valmistettavien teoksen kappaleiden ja välitettävien teosten teknisistä ominaisuuksista ja merkitsemisestä sekä yleisölle välittämisestä.

18 §

Opetuksessa käytettäväksi tarkoitettuun painamalla tai vastaavin menetelmin valmistettuun kokoomateokseen, joka muodostetaan useiden tekijöiden teoksista, saa ottaa vähäisiä osia kirjallisesta teoksesta tai sävellysteoksesta taikka, jos teos ei ole laaja, koko teoksen, kun viisi vuotta on kulunut vuodesta, jona teos julkaistiin. Tekstiin liittyen saadaan ottaa kuva julkistetusta taideteoksesta. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske teosta, joka on valmistettu käytettäväksi opetuksessa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta lainaamisesta tekijällä on oikeus korvaukseen.

19 §

Kun teoksen kappale on tekijän suostumuksella ensimmäisen kerran myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu Euroopan talousalueella, kappaleen saa levittää edelleen.

Teoksen kappaleen, joka on tekijän suostumuksella ensimmäisen kerran myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu Euroopan talousalueen ulkopuolella, saa 1 momentin mukaisesti 3 momentissa olevin rajoituksin:

- 1) saattaa yleisön saataviin lainaamalla;
- 2) myydä tai muutoin pysyvästi luovuttaa, jos luovutettava kappale on yksityisen henkilön omaan käyttöönsä hankkima;
- 3) myydä tai muutoin pysyvästi luovuttaa, jos luovutettava kappale on arkiston, yleisölle avoimen kirjaston tai museon kokoelmaansa hankkima.

Teoskappaleen näyttäminen

20 §

Kun teoksen kappale on tekijän suostumuksella myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu, kappaletta saadaan käyttää teoksen näyttämiseen julkisesti.

21 §

Teoksen, joka on julkaistu, saa esittää julkisesti jumalanpalveluksen ja opetuksen yhteydessä.

Julkaistun teoksen saa myös esittää julkisesti tilaisuudessa, jossa teosten esittäminen ei ole pääasia ja johon pääsy on maksuton sekä jota muutoinkaan ei järjestetä ansiotarkoituksessa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske näytelmä- eikä elokuvateosta. Elokuvateoksen julkisesta esittämisestä tutkimuksen ja korkeakoulutasoisen elokuvaopetuksen yhteydessä säädetään 16 c §:ssä.

23 §

— — — — —
Tekijän nimi ja lähde on aina mainittava.

24 §

Kun sävellysteos esitetään tekstin kanssa, tekstin saa ottaa kuulijoiden käytettäväksi painamalla, valokopioimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä valmistettuun konserttiohjelmaan tai muuhun vastaavaan.

Taideteosten käyttäminen

25 §

— — — — —
Kun taideteoksen kappale on tekijän suostumuksella myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu, taideteoksen saa sisällyttää valokuvaan, elokuvaan tai televisio-ohjelmaan, jos toisintamilla on valokuvassa, elokuvassa tai televisio-ohjelmassa toisarvoinen merkitys.

Taideteoksen käyttäminen luettelossa ja tiedotuksessa sekä rakennuksen kuvaaminen

25 a §

Taideteoksen, joka kuuluu kokoelmaan tai pannaan näytteille taikka tarjotaan myytäväksi, saa kuvata näyttelyä tai myyntiä koskevaan tiedotukseen taikka painamalla, valokopioimalla tai muulla vastaavalla menetelmällä valmistettuun luetteloon.

Kokoelmaan sisältyvästä taikka näytteillä olevasta tai myytäväksi tarjottavasta taideteoksesta kokoelman ylläpitäjä, näytteille asettaja tai myyjä saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, valmistaa kappaleita muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja käyttää siten valmistettuja kappaleita yleisölle välittämiseen muulla tavalla kuin radiossa tai televisiossa lähettämällä. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske taideteosta, jonka tekijä on kieltänyt kappaleen valmistamisen tai teoksen välittämisen.

Taideteoksen kuvaaminen on sallittua muisakin kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, jos teos on pysyvästi sijoitettu julkiselle paikalle tai sen välittömään läheisyyteen. Jos taideteos on kuvan pääaihe, kuvaa ei saa käyttää ansiotarkoituksessa. Tekstiin liittyvän kuvan saa kuitenkin ottaa sanomalehteen tai aikakauskirjaan.

Rakennuksen saa vapaasti kuvata.

25 d §

— — — — —
Lain 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja teoksia saa toisintaa pykälän 1 momentissa tarkoitetun asiakirjan yhteydessä sekä käyttää asiakirjasta erillään siihen hallinnolliseen tai muuhun tarkoitukseen, johon asiakirja liittyy.

Se, joka radiossa tai televisiossa lähettämällä tai muuten välittää teoksen yleisölle, saa valmistaa tai valmistuttaa taikka säilyttää lähetetyn tai välitetyn teoksen kappaleen lakiin perustuvan tallentamis- tai säilyttämisvelvollisuutensa täyttämiseksi.

Alkuperäinen radio- ja televisiolähetys

25 f §

Lähettäjäyritys saa lähettää teoksen sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään. Mitä tässä momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske näytelmäteosta, elokuvateosta eikä muuta teosta, jos tekijä on kieltänyt teoksen lähettämisen.

Jos lähettäjäyrittäjä on oikeus lähettää teos, yritys saa valmistaa teoksesta kappaleen käytettäväksi omista lähetysistään enintään neljä kertaa yhden vuoden aikana.

Teoksen käyttämiseksi 2 momentissa säädettyä useammin tai vuotta pidemmän ajan lähettäjäyritys saa valmistaa tai valmistuttaa teoksesta kappaleen sopimuslisenssin nojalla siten kuin 26 §:ssä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta radio- tai televisiolähetyskseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen samanaikaisesti alkuperäisen lähetyskseen kanssa lähetystä muuttamatta.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee radio- tai televisiolähetystä satelliitin välityksellä ainoastaan, jos satelliittilähetys tapahtuu samanaikaisesti kuin saman lähettäjäyrittäjän lähetys maanpäällisessä verkossa.

Arkistoidun televisio-ohjelman uudelleen lähettäminen

25 g §

Lähettäjäyritys saa sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää julkistetun teoksen uudelleen, jos teos sisältyy lähettäjäyrittäjän tuottamaan ja ennen 1 päivää tammi-kuuta 1985 lähetettyyn televisio-ohjelmaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske teosta, jonka tekijä on kieltänyt lähettämisen.

Radio- ja televisiolähetysten edelleen lähettäminen

25 h §

Radio- tai televisiolähetyskseen sisältyvän teoksen saa lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään,

lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa.

— — — — —
Jakeluvoitteen alaisten ohjelmien edelleen lähettäminen

25 i §

Verkkopalvelua sellaisessa kaapelitelevisioverkossa, jota pääasiassa käytetään televisio- ja radio-ohjelmistojen lähettämiseen ja jota merkittävä määrä verkon loppukäyttäjiä käyttää pääasiallisena keinonaan vastaanottaa televisio- ja radiolähetyksiä, tarjoava teleyritys saa lähettää edelleen johtaja pitkin yleisön vastaanotettavaksi viestintämarkkinalain (393/2003) 134 §:ssä tarkoitettuun televisio- tai radiolähetykseen sisältyvän teoksen samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa lähetystä muuttamatta.

26 §

Sopimuslissenssiä koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan, kun teoksen käyttämisestä on sovittu käyttäjän ja opetusministeriön hyväksymän, lukuisia tietyn alan Suomessa käytettyjen teosten tekijöitä edustavan järjestön välillä. Sopimuslissenssin nojalla luvan saanut voi luvan mukaisin ehdoin käyttää sellaista saman alan teosta, jonka tekijää järjestö ei edusta.

Opetusministeriö hyväksyy järjestön hakemuksesta määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi. Hyväksyttävällä järjestöllä tulee olla taloudellinen ja toiminnallinen valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti. Järjestön tulee vuosittain antaa opetusministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista. Järjestön tai, milloin tekijöiden edustavuus voidaan saavuttaa vain useampien järjestöjen hyväksymisellä, järjestöjen tulee edustaa merkittävää osaa niistä eri alojen teosten tekijöistä, joiden teoksia käytetään tietyn sopimuslissenssisäännöksen nojalla. Hyväksyttäessä useampia järjestöjä myöntämään lupia tiettyyn teosten käyttöön on hyväksymispäätöksissä tarvittaessa varmistettava, että luvat myönnetään samanaikaisesti ja yhteensopivin ehdoin. Hyväksymispäätöksessä voidaan järjestölle

myös asettaa käytännön sopimustoimintaa yleisesti ohjaavia ehtoja.

Opetusministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos järjestö hyväksymispäätöstä ja sen ehtoja rikkomalla syyllistyy vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja jolleivät järjestölle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Mitä 1 momentissa tarkoitettu järjestö on mahdollisesti määrännyt teoksen kappaleiden valmistamisesta taikka teoksen välittämistä tai lähettämistä suoritettavien korvausten jakamisesta järjestön edustamille tekijöille tai käyttämisestä tekijöiden yhteisiin tarkoituksiin, sovelletaan myös tekijöihin, joita järjestö ei edusta.

Jos järjestön antamat 3 momentissa tarkoitettut määräykset eivät tuota järjestön edustamille tekijöille oikeutta henkilökohtaiseen korvaukseen, tekijällä, jota järjestö ei edusta, on kuitenkin oikeus vaatia henkilökohtainen korvaus. Korvauksen suorittaa 1 momentissa tarkoitettu järjestö. Oikeus henkilökohtaiseen korvaukseen on rauennut, jollei sitä koskevaa vaatimusta ole todistettavasti esitetty kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana teoksen kappaleiden valmistaminen tai teoksen välittäminen tai lähettäminen on tapahtunut.

2 a luku

Hyvitys teoksen kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön

26 a §

Jos yleisön keskuuteen levitettäväksi valmistetaan tai tuodaan maahan ääni- tai kuvanauha taikka muu laite, johon teos voidaan tallentaa ja jota merkittävässä määrin käytetään teoksen kappaleen valmistamiseen yksityiseen käyttöön, valmistajan tai maahantuojan on suoritettava laitteen esitysajan tai tallennuskapasiteetin perusteella vahvistettava maksu käytettäväksi suorana hyvityksenä teosten tekijöille sekä välillisenä hyvityksenä tekijöille heidän yhteisiin tar-

koituksiinsa. Hyvitys maksetaan tekijöille lukuisia tietyn alan Suomessa käytettyjen teosten tekijöitä edustavan järjestön välityksellä opetusministeriön vuosittain hyväksymän maksuvarojen käyttösuunnitelman mukaisesti.

Sen, joka tarjoaa jälleenmyytäväksi 1 momentissa tarkoitettun valmistajan tai maahantuojan myymän laitteen, on 26 b §:ssä tarkoitettun järjestön kehotuksesta osoitettava, että laitteesta on suoritettu maksu järjestölle. Jos maksua ei ole suoritettu, jälleenmyyjän on suoritettava maksu. Jälleenmyyjällä on kuitenkin oikeus vaatia suorittamansa maksu maksusta ensisijaisesti vastuussa olevalta valmistajalta tai maahantuojalta taikka maksusta toissijaisesti vastuussa olevalta toiselta jälleenmyyjältä, jolta laite on hankittu jälleenmyytäväksi.

Opetusministeriön asetuksella säädetään liikenne- ja viestintäministeriön sekä kauppa- ja teollisuusministeriön annettua asiasta lausuntonsa, mitkä laitteet kuuluvat 1 momentissa tarkoitettun maksun piiriin. Opetusministeriön asetuksella säädetään myös maksun suuruus. Ennen asetuksen antamista opetusministeriö neuvottelee 1 momentissa tarkoitettuja valmistajia ja maahantuojia sekä tekijöitä edustavien järjestöjen kanssa. Maksu tulee vahvistaa suuruudeltaan sellaiseksi, että sitä voidaan pitää sopivana hyvityksenä teosten kappaleiden valmistamisesta yksityiseen käyttöön. Laitekohtaiselle kokonaismäärälle tulee vahvistaa yläraja, jota maksu ei saa ylittää. Maksun suuruutta vahvistettaessa tulee ottaa huomioon saatavilla oleva tutkimustieto yksityisen kappaleen valmistamisen yleisyydestä sekä se, missä määrin yksityisen kappaleen valmistamisen estäviä teknisiä toimenpiteitä on käytetty yleisön saataviin saatettujen teosten suojana. Laitetyypeittäin tulee lisäksi ottaa huomioon se, missä määrin laitetta on mahdollista käyttää kappaleiden valmistamiseen teknisillä toimenpiteillä suojaetuista ja suojaamattomista teoksista.

26 b §

Maksu suoritetaan lukuisia Suomessa käytettyjen teosten tekijöitä edustavalle järjestölle, jonka opetusministeriö on hakemuksesta hyväk-

synyt tehtävään määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. Tehtävään voidaan hyväksyä kerrallaan vain yksi järjestö. Hyväksyttävällä järjestöllä tulee olla taloudellinen ja toiminnallinen valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti. Järjestön tulee vuosittain antaa opetusministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista. Opetusministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Hyväksymisen edellytyksenä on, että järjestö sitoutuu käyttämään opetusministeriön ja järjestön vuosittain sopiman osan maksun tuotosta välillisenä hyvityksenä tekijöille heidän yhteisiin tarkoituksiinsa opetusministeriön hyväksymän maksuvarojen käyttösuunnitelman mukaisesti.

Maksun tuotosta vähennetään hallintokustannukset.

26 c §

Opetusministeriö voi antaa järjestölle tarkempia määräyksiä maksun hallinnoinnista. Ministeriö valvoo, että maksua hallinnoidaan määräysten mukaisesti ja että sen käytössä noudatetaan käyttösuunnitelmaa. Opetusministeriöllä on oikeus saada järjestöltä tarpeelliset tiedot valvontaa varten.

Opetusministeriö voi peruuttaa järjestöä koskevan hyväksymisen, jollei järjestö noudata sille annettuja määräyksiä tai käyttösuunnitelmaa taikka anna valvonnassa tarvittavia tietoja ja jos järjestö hyväksymispäätöstä ja sen ehtoja rikkomalla syyllistyy vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja jolleivät järjestölle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

26 e §

Laitteen käyttäjällä tai maastaviejällä on oikeus saada järjestöltä suoritettua maksua vastaava palautus laitteista:

- 1) jotka viedään maasta;
- 2) joita käytetään ammattimaiseen taikka opetuksessa tai tieteellisessä tutkimuksessa ta-

pahtuvaan kappaleen valmistamiseen tämän lain mukaan suojatusta aineistosta;

3) joita käytetään vammaisille tarkoitettujen tallenteiden valmistamiseen;

4) joita käytetään tietojenkäsittelyn muisti- tai tallennusvälineiksi ammattimaisessa toiminnassa.

Jolle palautusta vaadita todisteellisesti kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona oikeus palautukseen on syntynyt, oikeus raukeaa.

Maksun perivä järjestö voi antaa luvan siihen, että maksun palautukseen 1 momentin 2—4 kohdan mukaan oikeutettu käyttäjä saa ostaa 26 a §:ssä tarkoitettua valmistajalta, maahantuojalta tai jälleenmyyjältä taikka tuoda itse maahan omaan mainituissa kohdissa tarkoitettuun käyttöönsä 26 a §:n 1 momentissa tarkoitettua laitteen ilman hyvitysmaksua.

26 h §

Tarkemmat säännökset 26 a—26 f §:n täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

5 luku

Tekijänoikeuden lähioikeudet

Esittävä taiteilija

45 §

Kirjallisen tai taiteellisen teoksen taikka kansanperinteen esitystä ei esittävän taiteilijan suostumuksetta saa:

1) tallentaa laitteelle, jonka avulla esitys voidaan toisintaa;

2) saattaa yleisön saataviin radion tai television välityksellä taikka suoraan siirtämällä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua esitystä, joka on tallennettu 46 §:ssä tarkoitettulle laitteelle, ei esittävän taiteilijan suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut esitysvuodesta:

1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;

2) esittää julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;

3) välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös tallennetun esityksen välittäminen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemaan aikana;

4) levittää yleisön keskuuteen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua esitystä, joka on tallennettu 46 a §:ssä tarkoitettulle laitteelle, ei esittävän taiteilijan suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut esitysvuodesta:

1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;

2) välittää yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemaan aikana;

3) levittää yleisön keskuuteen.

Jos esityksen tallenne julkaistaan tai julkistetaan ennen kuin esitysvuodesta on kulunut 50 vuotta, 2 ja 3 momentissa säädetty suoja on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona tallennettu esitys ensimmäisen kerran julkaistiin tai julkistettiin.

Menettelyyn, johon 1—4 momentin mukaan vaaditaan esittävän taiteilijan suostumus, sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 3, 6—9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a—16 e §:ssä, 17 §:n 2, 3 ja 5 momentissa, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22 ja 25 b—25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 25 h, 25 i, 26, 26 a—26 f ja 26 h §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 28, 29, 29 a, 41 ja 42 §:ssä säädetään.

Äänitallenteen tuottaja

46 §

Äänilevyä tai muuta laitetta, jolle on tallennettu ääntä, ei tuottajan suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut tallentamisvuodesta:

1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;

2) esittää julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;

3) välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös tallennetun aineiston välittäminen yleisölle siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada se saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;

4) levittää yleisön keskuuteen.

Jos tallenne julkaistaan ennen kuin tallentamisvuodesta on kulunut 50 vuotta, 1 momentissa säädetty suoja on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona tallenne ensimmäisen kerran julkaistiin. Jos tallennetta ei julkaista, vaan se laillisesti, ennen kuin tallentamisvuodesta on kulunut 50 vuotta, saatetaan yleisön saataviin muutoin kuin tallenteen kappaleita levittämällä, suoja on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona tallenne ensimmäisen kerran sanotulla tavalla saatettiin yleisön saataviin.

Menettelyyn, johon 1 ja 2 momentin mukaan vaaditaan tuottajan suostumus, sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 6—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a—16 e §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 21, 22, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 26, 26 a—26 f ja 26 h §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään.

Mitä tässä pykälässä säädetään, ei sovelleta 46 a §:ssä tarkoitettuun laitteeseen.

Kuvatallenteen tuottaja

46 a §

Filmiä tai muuta laitetta, jolle on tallennettu liikkuvaa kuvaa, ei tuottajan suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut tallentamisvuodesta:

1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;

2) levittää yleisön keskuuteen;

3) välittää yleisölle johtimitse tai johtimitta siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on

mahdollisuus saada tallennettu aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Jos tallenne julkaistaan tai julkistetaan ennen kuin tallentamisvuodesta on kulunut 50 vuotta, 1 momentissa säädetty suoja on voimassa, kunnes 50 vuotta on kulunut siitä vuodesta, jona tallenne ensimmäisen kerran julkaistiin tai julkistettiin.

Menettelyyn, johon 1 ja 2 momentin mukaan vaaditaan tuottajan suostumus, sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 6—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1—3 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a—16 e §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 22, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 26, 26 a—26 f ja 26 h §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään.

Äänitallenteen ja kuvallisen musiikkitaltenteen käyttäminen

47 §

Sen estämättä, mitä 45 §:n 2 ja 4 momentissa ja 46 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, 45 §:n mukaista, 46 §:ssä tarkoitettulle laitteelle tallennettua esitystä ja pykälässä tarkoitettua laitetta, joka on julkaistu kaupallisessa tarkoituksessa ja jonka kappaleita on levitetty tai joka on välitetty yleisölle, saa käyttää:

1) välittömästi tai välillisesti julkisessa esityksessä;

2) alkuperäisessä yleisölle välittämisessä muulla tavalla kuin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallennettu esitys tai aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;

3) radio- tai televisiolähetysten samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen yleisön vastaanotettavaksi.

Tuottajalle ja esittäväälle taiteilijalle, jonka esitys on tallennettu 1 momentissa tarkoitettussa esityksessä, välittämisessä tai edelleen lähettämässä käytetyille laitteelle, on suoritettava kor-

vaus. Korvausta ei kuitenkaan suoriteta 25 i §:n mukaisesta edelleen lähettämisestä.

Jos kaupallisessa tarkoituksessa julkaistua kuvallista musiikkitallosta, jonka kappaleita on levitetty tai joka on välitetty yleisölle, käytetään 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla 46 a §:n 2 momentissa mainittuna aikana, esittävällä taiteilijalla, jonka sävellysteoksen esitys on tallennettu laitteelle, on oikeus korvaukseen tallennetun esityksen käyttämisestä.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan vastaavasti, mitä 21, 22 ja 25 b §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa ja 29 §:ssä sekä esittävän taiteilijan oikeuden osalta lisäksi, mitä 11 §:n 2 momentissa sekä 28, 41 ja 42 §:ssä säädetään.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske 46 a §:ssä tarkoitettua laitetta.

Käyttökorvaus

47 a §

Korvaus 47 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan mukaisesta äänitallenteen käyttämisestä suoritetaan opetusministeriön hyväksymän, lukuisia sellaisia esittäviä taiteilijoita ja äänitteiden tuottajia edustavan järjestön välityksellä, joiden laitteelle tallennettuja esityksiä ja laitteita käytetään Suomessa.

Korvaus 47 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisesta edelleen lähettämisestä suoritetaan 26 §:n 1 momentissa tarkoitettujen järjestöjen välityksellä.

Korvaus 47 §:n 3 momentin mukaisesta kuvallisen musiikkitallosta käyttämisestä suoritetaan opetusministeriön hyväksymän, lukuisia sellaisia esittäviä taiteilijoita edustavan järjestöjen välityksellä, joiden laitteelle tallennettuja esityksiä käytetään Suomessa.

Esittävän taiteilijan tai tuottajan oikeus korvaukseen on kuitenkin rauennut, jollei sitä koskevaa vaatimusta ole todistettavasti esitetty järjestölle kolmen vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana laitteelle tallennettua esitystä ja laitetta käytettiin.

Opetusministeriö hyväksyy 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen järjestöjen hakemuksesta määräjäksi, enintään viideksi vuodeksi. Kumpaankin

tehtävään voidaan hyväksyä kerrallaan vain yksi oikeudenhaltijoita edustava järjestö. Hyväksyttävän järjestön tulee olla vakavarainen ja sillä tulee olla valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti. Järjestön tulee vuosittain antaa opetusministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista. Opetusministeriön päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, kunnes asia on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Hyväksyminen voidaan peruuttaa, jos järjestö hyväksymispäätöstä ja sen ehtoja rikkomalla syyllistyy vakaviin tai olennaisiin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin ja jolleivät järjestölle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen.

Jollei laitteen käyttäjä maksa 1 tai 3 momentissa tarkoitettua korvausta, jonka suuruudesta hän on sopinut esittävien taiteilijoiden ja 47 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa myös tuottajien kanssa tai jonka suuruus on ratkaistu 54 §:ssä säädettyssä menettelyssä, tuomioistuim voi asianosaisen vaatimuksesta päättää, että käyttäminen saa jatkua ainoastaan esittävien taiteilijoiden ja tuottajien luvalla, kunnes korvaus on maksettu.

Radio- ja televisioyrittäminen

48 §

Radio- tai televisiolähetystä ei lähettäjäyrittäjän suostumuksetta saa lähettää edelleen taikka tallentaa laitteelle, jonka avulla se voidaan toisintaa. Ilman lähettäjäyrittäjän suostumusta televisiolähetystä ei myöskään saa toisintaa tiloissa, joihin yleisöllä on pääsy maksua vastaan.

Tallennettua lähetystä ei lähettäjäyrittäjän suostumuksetta saa, ennen kuin 50 vuotta on kulunut lähettämivuodesta:

- 1) siirtää laitteeseen, jolla se voidaan toisintaa;
- 2) lähettää uudelleen;
- 3) levittää yleisön keskuuteen;
- 4) välittää yleisölle johtimitse tai johtimittasiten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada tallennettu lähetys saata-

viinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti lähettäjäyrittäjien käyttämään muuhun ohjelmaa kuljettavaan signaaliin kuin radio- tai televisiolähetykseen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2 ja 3 momentissa, 6—8 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 a §:n 2 momentissa, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a—16 e §:ssä, 19 §:n 1 momentissa, 21, 22, 25 b ja 25 d §:ssä, 25 f §:n 2 ja 3 momentissa, 26 §:ssä, 27 §:n 1 ja 2 momentissa sekä 29 §:ssä säädetään. Lisäksi lähetyksen edelleen lähettämiseen kaapeleitse sovelletaan vastaavasti, mitä 25 h §:n 1 momentissa ja 25 i §:ssä säädetään, paitsi jos lähetys on peräisin muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta, jolloin näiden säännösten sijasta sovelletaan vastaavasti, mitä 25 h §:n 3 momentissa säädetään.

Luettelon ja tietokannan valmistaja

49 §

Sillä, joka on valmistanut

1) luettelon, taulukon, ohjelman tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, taikka

2) tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta,

on yksinomainen oikeus määrätä työn koko sisällöstä tai sen laadullisesti tai määrällisesti arvioiden olennaisesta osasta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun työhön sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 7—9 §:ssä, 11 §:n 2—5 momentissa, 12 §:n 1, 2 ja 4 momentissa, 13 ja 13 a §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16, 16 a—16 e, 17 ja 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 22, 25 b—25 d ja 25 f—25 i §:ssä, 25 j §:n 4 ja 5 momentissa, 26 ja 27—29 §:ssä säädetään. Jos työ tai

sen osa on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

Valokuvaaja

49 a §

Valokuvaajalla on yksinomainen oikeus määrätä valokuvasta, muuttamattomana tai muutettuna:

- 1) valmistamalla siitä kappaleita;
- 2) saattamalla se yleisön saataviin.

Tässä pykälässä tarkoitettuihin valokuviiin sovelletaan vastaavasti, mitä 2 §:n 2—4 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 7—9, 11 ja 11 a §:ssä, 12 §:n 1 ja 2 momentissa, 13 ja 13 a §:ssä, 14 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 15, 16 ja 16 a—16 e §:ssä, 17 §:n 1 momentissa, 18 §:ssä, 19 §:n 1, 2 ja 5 momentissa, 20, 22 ja 25 §:ssä, 25 a §:n 1 ja 2 momentissa, 25 b, 25 d, 25 f—25 i, 26, 26 a—26 f, 26 h, 27—29, 39, 40, 40 c, 41 ja 42 §:ssä säädetään. Jos valokuva on tekijänoikeuden kohteena, voidaan vedota tekijänoikeuteen.

Sanomalehtitiedotus

50 §

5 a luku

Tekniset toimenpiteet ja oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot

Teknisen toimenpiteen kiertämisen kieltö

50 a §

Tämän lain mukaan suojatun teoksen suojana olevaa tehokasta teknistä toimenpidettä, jonka teoksen tekijä tai joku muu tekijän luvalla teosta yleisön saataviin saattaessaan on teoksen suojausasettanut, ei saa kiertää.

Tehokkaalla teknisellä toimenpiteellä tarkoitetaan tekniikkaa, laitetta tai osaa, joka on suunniteltu tavanomaisessa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin ilman tekijän tai

oikeuksien muun haltijan lupaa kohdistuvia tekoja ja jolla tavoiteltu suoja saavutetaan.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos tekninen toimenpide kierretään salaustekniikoita koskevan tutkimuksen tai opetuksen yhteydessä taikka jos teoksen kappaleen laillisesti hankkinut tai haltuunsa saanut kiertää teknisen toimenpiteen teoksen saamiseksi kuultavilleen tai nähtävillään. Teoksesta, jota suojaava tekninen toimenpide on kierretty teoksen saamiseksi kuultaville tai nähtävillään, ei saa valmistaa kappaleita.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, ei koske tietokoneohjelmaa suojaavaa teknistä toimenpidettä.

Teknisen toimenpiteen kiertämiskeinojen valmistamisen ja levittämisen kielto

50 b §

Tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen mahdollistavia tai kiertämistä helpottavia laitteita, tuotteita tai osia ei saa valmistaa tai tuoda maahan yleisölle levittämistä varten tai Suomen alueelle kolmanteen maahan kuljetettavaksi, levittää yleisölle, myydä, vuokrata, mainostaa myytäväksi tai vuokrattavaksi eikä pitää hallussa kaupallisessa tarkoituksessa. Tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen mahdollistavia tai sitä helpottavia palveluja ei liioin saa tarjota.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja laitteita, tuotteita tai osia taikka palveluja ovat sellaiset:

1) joita markkinoidaan, mainostetaan tai pidetään kaupan tehokkaiden teknisten toimenpiteiden kiertämiseksi;

2) joiden tarkoituksella tai käytöllä on tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen lisäksi vain vähäistä muuta kaupallista merkitystä; taikka

3) jotka on pääasiallisesti suunniteltu, tuotettu, mukautettu tai toteutettu siten, että niiden tarkoituksena on mahdollistaa tämän lain mukaan suojattu teoksia suojaavien tehokkaiden tek-

nisten toimenpiteiden kiertäminen tai helpottaa sitä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske tietokoneohjelmaa suojaavaa teknistä toimenpidettä.

Teknisen toimenpitein suojattujen teosten käyttäminen

50 c §

Sillä, jolla on laillisesti hallussaan tai saatavillaan tehokkaalla teknisellä toimenpiteellä suojattu teos ja jolla on 14 §:n 3 momentin, 15, 16, 16 a—16 c tai 17 §:n, 25 d §:n 2 momentin tai 25 f §:n 2 momentin nojalla oikeus käyttää teosta, tulee olla mahdollisuus käyttää teosta siltä osin kuin se on tarpeen mainitussa lainkohdassa säädetyn tekijänoikeuden rajoituksen hyödyntämiseksi.

Tekijän on tarjottava 1 momentissa tarkoitettulle teoksen käyttäjälle keinot käyttää teosta momentissa mainittujen lainkohtien mukaisesti, jollei käyttäjällä ole teknisten toimenpiteiden taikka keinoja teoksen käyttämiseen. Jollei tekijä tarjoa edellä säädetyn mukaisesti keinoja teoksen käyttämiseen tai jollei teoksen käyttäminen ole tullut mahdolliseksi vapaaehtoisin toimenpitein, kuten tekijöiden ja teosten käyttäjien välisin sopimuksin tai muin järjestelyin, asia ratkaistaan 54 §:n mukaisesti väliesmenettelyssä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta sellaiseen teokseen, joka on välitetty yleisölle sovitulla ehdoilla siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään tekijästä, sovelletaan myös siihen, joka tekijän luvalla saattaa teoksen yleisön saataviin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta tietokoneohjelmaan.

Oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot

50 d §

Tämän lain mukaan suojatun teoksen kappaleessa olevia taikka teosta yleisölle välitettäessä ilmeneviä sellaisia oikeuksien sähköisiä hallin-

nointitietoja, joilla tunnistetaan teos, tekijä tai oikeuksien muu haltija taikka jotka ovat tietoja teoksen käyttöehdoista, ei saa poistaa tai muuttaa.

Tämän lain mukaan suojatun teoksen kappalletta ei saa levittää yleisölle tai tuoda maahan yleisölle levittämistä varten taikka teosta välittää yleisölle siten, että oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot on luvatta poistettu teoksesta tai että niitä on luvatta muutettu.

Tässä pykälässä tarkoitettuina oikeuksien hallinnointitietoina pidetään tietoja, jotka tekijä tai joku muu hänen puolestaan tai luvallaan on teokseen asettanut.

Soveltaminen 5 luvun lähioikeuksiin

50 e §

Mitä 50 a—50 d §:ssä säädetään teoksesta ja tekijästä, sovelletaan vastaavasti 5 luvun säännösten mukaisiin suojan kohteisiin ja niiden oikeuksien haltijoihin.

Välimiesmenettely

54 §

Asia ratkaistaan erimielisyyden sattuessa välimiesmenettelyssä, jos kysymys on:

1) 17 §:n 4 momentissa, 18 §:n 2 momentissa, 19 §:n 4 momentissa taikka 47 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetusta korvauksesta;

2) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 13 §:n mukaisesti ja asia koskee kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

3) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista 14 §:n 1 momentin mukaisesti ja asia koskee teoksen kappaleiden valmistamista opetustoiminnassa käytettäväksi;

4) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetyksen sa-

manaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen 25 h §:n 1 momentin mukaisesti;

5) 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisestä ja sen ehdoista radio- tai televisiolähetyksen samanaikaiseen ja muuttamattomaan edelleen lähettämiseen kaapeleitse 25 h §:n 2 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti ja lähetys on peräisin muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta; lupa voidaan myöntää, jos lähettäjäyritys kieltää edelleen lähettämisen kaapeleitse ilman perusteltua syytä tai asettaa sille kohtuuttomia ehtoja;

6) tekijän ja teoksen käyttäjän välisen asian ratkaisemisesta 50 c §:n 2 momentissa tarkoitettussa tapauksessa.

Kumpikin osapuoli nimeää välimiesmenettelyyn yhden välimiehen ja siten nimetyt kutsuvat kolmannen välimiehen puheenjohtajaksi. Jos toinen osapuoli on tehnyt vastapuolelle esityksen välimiesmenettelyyn ryhtymisestä sekä nimenyt välimiehen mutta vastapuoli ei ole kuukauden kuluessa siitä tiedon saatuaan nimennyt välimiestä, katsotaan tämän kieltäytyneen asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä.

Asianosaiset voivat myös sopia, että asia saatetaan välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) mukaisesti välimiesten ratkaistavaksi.

Tämän pykälän nojalla annetulla luvalla on sama vaikutus kuin 26 §:ssä tarkoitetun luvan myöntämisellä 13 §:n, 14 §:n 1 momentin, 25 h §:n 1 tai 2 momentin tai 48 §:n 1 momentin mukaisesti.

Jos asianosainen kieltäytyy 1 momentissa tarkoitetun asian ratkaisemisesta välimiesmenettelyssä, asia voidaan asianosaisen hakemuksesta saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi. Toimivaltainen tuomioistuin on Helsingin kärjäoikeus. Jos tuomioistuin on myöntänyt momentin 2—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa luvan ja päätökseen haetaan muutosta, lupa ja sen ehdot ovat voimassa, kunnes asia on lopullisesti ratkaistu tai ylempi tuomioistuin valitusta käsitellessään toisin määrää.

Opetus ansiotarkoituksessa

54 a §

Äänitallenteen ja kuvallisen musiikitallenteen käyttämisestä maksettava korvaus

54 b §

Jos 47 §:n 2 momentissa tarkoitettu korvauksesta ei ole sovittu ennen pykälän 1 momentissa tarkoitettua käyttämistä, korvaus eräänny maksettavaksi 30 päivän kuluttua siitä, kun 46 §:ssä tarkoitettua laitetta on käytetty 47 §:n 1 momentin mukaisesti.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti myös 47 §:n 3 momentissa tarkoitettuun korvaukseen ja kuvalliseen musiikitallenteeseen.

Tekijänoikeusneuvosto

55 §

Tarkemmat säännökset tekijänoikeusneuvostosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rikoslain rangaistussäännökset

56 §

Rangaistus tekijänoikeusrikoksesta säädetään rikoslain (39/1889) 49 luvun 1 §:ssä, teknisen suojauksen kiertämisestä luvun 3 §:ssä, teknisen suojauksen kiertämiskeinorikoksesta luvun 4 §:ssä ja oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkauksrikoksesta luvun 5 §:ssä.

Tekijänoikeusrikkomus

56 a §

Joka

1) tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta valmistaa teoksesta kappaleen tai saattaa teoksen yleisön saataviin tämän lain säännösten vas-

taisesti tai rikkoo 3 §:n säännöksiä moraalisisista oikeuksista,

2) muuten rikkoo sellaista tämän lain säännöstä, jolla suojataan tekijänoikeutta, taikka toimii vastoin 41 §:n 2 momentin nojalla annettua määräystä, 51 tai 52 §:n säännöstä taikka 53 §:n 1 momentissa tai 54 b §:n 1 momentissa tarkoitettua kieltoa, taikka

3) tuo maahan tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi teoksen kappaleita, joiden hän tietää tai joita hänellä on perusteltua syytä epäillä valmistetuiksi ulkomailla sellaisissa olosuhteissa, että valmistaminen Suomessa olisi ollut rangaistavaa tämän lain mukaan,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 1 §:ssä tarkoitettuna tekijänoikeusrikkoksena, *tekijänoikeusrikkomuksesta* sakkoon.

Tekijänoikeusrikkomuksena ei pidetä muuttaman kappaleen valmistamista yksityistä käyttöä varten sellaisesta tietokoneella luettavassa muodossa olevasta tietokoneohjelmasta tai tietokannasta, joka on julkaistu taikka jonka kappaleita on tekijän tai tietokannan valmistajan suostumuksella myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu, taikka teoksesta 11 §:n 5 momentin vastaisesti.

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

56 b §

Tietokoneohjelman suojauksen poistovälineen luvaton levittäminen

56 c §

Joka levittää yleisölle tai ansiotarkoituksessa yleisölle levittämistä varten pitää hallussaan välinettä, jonka yksinomaisena käyttötarkoituksena on tietokoneohjelmaa suojaavan teknisen apuvälineen luvaton poistaminen tai kiertäminen, on tuomittava *tietokoneohjelman suojauksen poistovälineen luvattomasta levittämisestä* sakkoon.

Selvitysvelvollisuuden rikkominen

56 d §

Teknisen toimenpiteen loukkausrikkomus

56 e §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo

1) 50 a §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämisen kieltoa taikka

2) 50 b §:ssä tarkoitettua teknisen toimenpiteen kiertämiskeinojen valmistamisen tai levittämisen kieltoa,

on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojauksen kiertämisenä tai luvun 4 §:ssä tarkoitettuna teknisen suojauksen kiertämiskeinorikoksena, *teknisen toimenpiteen loukkausrikkomuksesta* sakkoon.

Oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkausrikkomus

56 f §

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta rikkoo 50 d §:n 1 momentissa tarkoitettua oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen poistamisen tai muuttamisen kieltoa taikka mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitettua kieltoa levittää yleisölle tai tuoda maahan yleisölle levittämistä varten teoksen kappale tai välittää yleisölle teos siten, että oikeuksien sähköiset hallinnointitiedot on poistettu tai että niitä on muutettu, on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 5 §:ssä tarkoitettuna oikeuksien hallinnointitietojen loukkausrikoksena, *oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkausrikkomuksesta* sakkoon, jos tekijä tietää tai hänellä on perustellusti syytä epäillä, että hänen tekonsa aiheuttaa, mahdollistaa tai salaa tässä laissa säädettyjen oikeuksien loukkauksen taikka helpottaa niiden loukkausta.

Hyvitys ja korvaus

57 §

Joka vastoin tätä lakia tai 41 §:n 2 momentin nojalla annettua määräystä käyttää teosta taikka tuo maahan tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi teoksen kappaleen, on velvollinen suorittamaan tekijälle kohtuullisen hyvityksen. Vastoin lakia tapahtuvasta teoksen kappaleen valmistamisesta yksityistä käyttöä varten on hyvitysvelvollisuus vain siinä tapauksessa, että kappaleen valmistaja on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että kopioitava aineisto on saatettu yleisön saataviin vastoin tätä lakia.

Jos teosta käytetään tahallisesti tai tuottamuksesta, hyvityksen lisäksi on suoritettava korvaus kaikesta muustakin menetyksestä, myös kärsimyksestä ja muusta haitasta.

Joka muutoin kuin teosta käyttämällä syyllistyy rikoslain 49 luvun 1, 3 tai 5 §:n taikka tämän lain 56 a §:n, 56 e §:n 1 kohdan tai 56 f §:n mukaan rangaistavaan tekoon, on velvollinen suorittamaan tekijälle korvauksen rikoksesta aiheutuneesta menetyksestä, kärsimyksestä ja muusta haitasta.

Edellä 2 ja 3 momentissa tarkoitettu korvauksesta on lisäksi voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Menettämisseuraamus

58 §

Jos teoksen kappale on valmistettu, tuotu maahan tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi tai saatettu yleisön saataviin taikka sitä on muutettu vastoin tätä lakia tai 41 §:n 2 momentin nojalla annettua määräystä, 51 tai 52 §:n säännöstä tai 53 §:n 1 momentin nojalla määrättyä kieltoa taikka jos on rikkottu 50 a tai 50 b §:ssä säädettyä kieltoa, tuomioistuimella on asianomistajan tai 50 b §:ssä tarkoitettussa tapauksessa virallisen syyttäjän vaatimuksesta, sen mukaan kuin katsoo kohtuulliseksi, määrätä, että kappale sekä sen valmistukseen tarkoitettu painoladelmä, kuvalaatta, kehilö tai muu apuväline taikka laitton teknisen suojauksen kiertämiskeino on hävitettävä taikka että

omaisuutta on määrättyin tavoin muutettava taikka että se on luovutettava asianomistajalle valmistamiskustannuksia vastaavasta korvauksesta taikka saatettava sellaiseksi, ettei sitä voida käyttää väärin. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan teoksen kappaleen valmistamiseen yksityistä käyttöä varten vain, jos kappaleen valmistaja on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että kopioitava aineisto on saatettu yleisön saataviin vastoin tätä lakia.

Jos teoksen kappale on valmistettu tai levitetty yleisölle vastoin tätä lakia taikka tuotu maahan tai Suomen alueelle 56 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja se määrätään rangaistusmääräysmenettelystä annetun lain (692/1993) mukaan valtiolle menetetyksi, voidaan asianomistajan vaatimuksesta samalla määrätä, että teoksen kappale on hävitettävä. Rangaistusmääräysmenettelyssä voidaan määrätä myös 50 b §:ssä tarkoitettu teknisen toimenpiteen kiertämisväline valtiolle menetetyksi ja hävitettäväksi, jos se on valmistettu, saatettu yleisön saataviin taikka tuotu maahan yleisölle levittämistä varten tai Suomen alueelle kolmanteen maahan kuljetettavaksi vastoin 50 b §:n 1 momentin säännöksiä.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta siihen, joka vilpittömässä mielessä on hankkinut omaisuuden tai erityisen oikeuden omaisuuteen, eikä rakennusteokseen. Rakennusta voidaan tapauksen erityispiirteet ja olosuhteet huomioon ottaen kuitenkin määrätä muutettavaksi.

Rangaistusta ja korvausvelvollisuutta koskevien säännösten soveltaminen eräisiin lähioikeuksiin

60 §

Mitä 56 a, 56 e, 56 f ja 57—59 §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti oikeuteen, jota suojataan 5 luvun säännösten mukaan.

Tekijänoikeutta loukkaavan aineiston saannin estäminen

60 a §

Tekijällä tai hänen edustajallaan on oikeus tuomioistuimen määräyksellä salassapitosäännösten estämättä yksittäistapauksessa saada lä-

hettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjältä taikka muulta välittäjänä toimivalta palvelun tarjoajalta yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, josta tekijän oikeuksien suojan kannalta merkittävässä määrin saatetaan yleisön saataviin tekijänoikeudella suojattua aineistoa ilman tekijän suostumusta. Tiedot tulee antaa ilman aiheetonta viivytystä. Tietojen luovuttamista koskevan asian käsittelyssä noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja yhteystietoja saaneeseen tekijään tai hänen edustajaansa sovelletaan, mitä sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 4, 5, 8, 19, 31, 41 ja 42 §:ssä säädetään viestinnän luottamuksellisuudesta ja yksityisyyden suojasta, viestien ja tunnistamistietojen käsittelystä, tietoturvasta, ohjauksesta ja valvonnasta, pakkokeinoista sekä rangaistuksista.

Tässä pykälässä tarkoitettun tekijän tai hänen edustajansa on korvattava tietojen luovuttamismääräyksen täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut sekä mahdollinen vahinko lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjälle taikka muulle välittäjänä toimivalle palvelun tarjoajalle.

60 b §

Tekijällä tai hänen edustajallaan on loukkauksen jatkamisen kieltämiseksi oikeus ajaa kannetta sitä vastaan, joka saattaa tekijänoikeutta loukkaavaksi väitettyä aineistoa yleisön saataviin. Hyväksyessään kanteen tuomioistuimen on samalla määrättävä, että aineiston saattaminen yleisön saataviin on lopetettava. Tuomioistuin voi asettaa määräyksen tehosteeksi uhkasakon.

60 c §

Tuomioistuin voi 60 b §:ssä tarkoitettua kannetta käsitellessään tekijän tai hänen edustajansa vaatimuksesta määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän taikka muun välittäjänä toimivan palvelun tarjoajan sakon uhalla keskeyttämään tekijänoikeutta loukkaavaksi väitetyn aineiston saattamisen yleisön saataviin (*keskeyttämismääräys*), jollei sitä voida pitää kohtuuttomana ottaen huomioon

aineistoa yleisön saataviin saattavan henkilön, välittäjän ja tekijän oikeudet.

Ennen 60 b §:ssä tarkoitetun kanteen nostamista tuomioistuimien voi tekijän tai hänen edustajansa vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että tekijän oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi. Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, joka saattaa tekijänoikeutta loukkaavaksi väitettyä aineistoa yleisön saataviin, tilaisuus tulla kuulluksi. Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään. Tämän momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 60 b §:ssä tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä.

Keskeyttämismääräystä vaatineen on korvattava sille, jolle määräys on annettu, samoin kuin asianomaisen teleliittymän haltijalle määräyksen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko sekä asiassa aiheutuneet kulut, jos 60 b §:ssä tarkoitettu kanne hylätään tai keskeyttämismääräys 2 momentin nojalla raukeaa.

60 d §

Mitä edellä 60 a—60 c §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti 5 luvussa säädetyn lähioikeuden haltijaan ja hänen edustajaansa.

Oikeuspaikka

61 §

Syyteoikeus

62 §

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä muusta kuin 51 tai 52 §:ää vastaan tehdystä tekijänoikeusrikkomuksesta tai 56 e §:n 2 kohdan mukaisesta teknisen toimenpiteen loukkausrik-

komuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

64 §

Mitä 47 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan Suomessa tapahtuvaan julkiseen esitykseen, alkuperäiseen, muutoin kuin pyynnöstä tapahtuvaan yleisölle välittämiseen ja edelleen lähettämiseen, jos esityksessä, välittämässä tai edelleen lähettämässä käytetään tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua laitetta.

Mitä 47 §:n 3 momentissa säädetään, sovelletaan Suomessa tapahtuvaan julkiseen esitykseen ja muuhun kuin pyynnöstä tapahtuvaan yleisölle välittämiseen, jos esityksessä tai välittämässä käytetään kaupallisilla markkinoilla yleisön keskuuteen levitettyä tai välitettyä kuvallista musiikkitallennetta, johon on Suomessa tallennettu sävellysteoksen esitys.

64 b §

Edellä 50 a, 50 b ja 50 d §:ssä säädettyjä kieltoja sovelletaan Suomessa tapahtuvaan, mainituissa pykälissä tarkoitettuun menettelyyn.

Mitä 50 c §:ssä säädetään, sovelletaan teosten käyttämiseen Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 . Lain 13 ja 13 a §, 14 §:n 1 momentti, 16 d §, 25 a §:n 2 momentti, 25 f §:n 3 momentti, 25 g, 25 h, 26, 26 a, 26 b, 26 e ja 26 h § tulevat kuitenkin voimaan päivänä kuuta 200 ja 16 b §:n 1 momentin 2 kohta, 16 c §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta ja 16 c §:n 3 momentti valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin teoksiin sekä 45, 46, 46 a, 48, 49 ja 49 a §:ssä tarkoitettuihin suojan kohteisiin, jotka on luotu, tallennettu tai valmistettu ennen tämän lain voimaantuloa ja jotka ovat edelleen suojattuja.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin toimiin sekä hankittuihin oikeuksiin ja tehtyihin sopimuksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 19 §:n 1 momenttia sovelletaan sellaisiin teosten kappaleisiin sekä lain 49 ja 49 a §:n mukaisten suojan kohteiden kappaleisiin, jotka on tekijän tai 49 tai 49 a §:ssä tarkoitettujen oikeuden haltijan suostumuksella ensimmäisen kerran myyty tai muutoin pysyvästi luovutettu Euroopan talousalueella tämän lain voimaantulon jälkeen.

Tämän lain 49 a §:ssä tarkoitettujen suojan kohteiden kappaleita, jotka on valmistettu ennen tämän lain voimaantuloa ja jotka ovat suojattuja tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti, saa edelleenkin levittää tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Laki

rikoslain 49 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 49 luvun 1 ja 3 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 § laeissa 1010/1995 ja 251/1998 ja 3 § laissa 578/1995, sekä *lisätään* 49 lukuun uusi 4—6 § seuraavasti:

49 luku

Eräiden aineettomien oikeuksien loukkaamisesta

1 §

Tekijänoikeusrikos

Joka ansiotarkoituksessa tekijänoikeuslain (404/1961) säännösten vastaisesti ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa loukatun oikeuden haltijalle, loukkaa toisen oikeutta

- 1) kirjalliseen tai taiteelliseen teokseen,
- 2) kirjallisen tai taiteellisen teoksen taikka kansanperinteen esitykseen,
- 3) äänilevyyn tai muuhun laitteeseen, jolle on tallennettu ääntä,
- 4) filmiin tai muuhun laitteeseen, jolle on tallennettu liikkuvaa kuvaa,
- 5) radio- tai televisiolähettykseen,
- 6) luetteloon, taulukkoon, ohjelmaan tai muuhun sellaiseen tekijänoikeuslaissa tarkoitettuun työhön, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoa, tai tietokantaan, jonka sisällön kerääminen,

varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, taikka

7) valokuvaan,

on tuomittava *tekijänoikeusrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tekijänoikeusrikoksesta tuomitaan myös se, joka ansiotarkoituksessa ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa loukatun oikeuden haltijalle, tuo maahan yleisölle levitettäväksi tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi ulkomailla valmistetun tai jäljennetyt 1 momentissa tarkoitettujen teoksen tai valokuvan kappaleen taikka äänilevyn, filmin tai muun laitteen, jolle on tallennettu ääntä tai liikkuvaa kuvaa, taikka luettelon, taulukon, ohjelman tai muun sellaisen työn, jossa on yhdisteltynä suuri määrä tietoja, taikka tietokannan, jonka sisällön kerääminen, varmistaminen tai esittäminen on edellyttänyt huomattavaa panostusta, ja jonka hän tietää valmistetuksi tai jäljennetyksi sellaisissa olosuhteissa, että valmistaminen tai jäljentäminen Suomessa tehtynä olisi ollut rangaistavaa 1 momentin tai tekijänoikeuslain 56 a §:n mukaan.

Tekijänoikeusrikoksesta tuomitaan myös se, joka tietoverkossa tai tietojärjestelmän avulla loukkaa toisen oikeutta 1 momentissa mainittuihin suojan kohteisiin siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa loukatun oikeuden haltijalle.

3 §

Teknisen suojauksen kiertäminen

Joka tekijänoikeuslain 50 a §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa, kiertää teoksen suojana olevan tehokkaan teknisen toimenpiteen, on tuomittava *teknisen suojauksen kiertämisestä* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §

Teknisen suojauksen kiertämiskeinorikos

Joka tekijänoikeuslain 50 b §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa, valmistaa tai tuo maahan yleisölle levittämistä varten, levittää yleisölle, myy, vuokraa, mainostaa myyntiä tai vuokrausta taikka pitää hallussa kaupallisessa tarkoituksessa sellaisia laitteita, tuotteita tai osia, jotka mahdollistavat suojatun teoksen suojana olevan tehokkaan teknisen toimenpiteen kiertämisen tai helpottavat sitä, taikka tarjoaa kiertämisen mahdollistavia tai sitä helpottavia palveluja, on tuomittava *teknisen suojauksen kiertämiskeinorikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

5 §

Oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkausrikos

Joka tekijänoikeuslain 50 d §:ssä säädetyn kiellon vastaisesti ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa,

1) poistaa tai muuttaa oikeuksien sähköisiä hallinnointitietoja, joilla tunnistetaan teos, tekijä tai oikeuksien muu haltija taikka jotka ovat tietoja teoksen käyttöehdoista, taikka

2) levittää yleisölle tai tuo maahan yleisölle levittämistä varten teoksen kappaleen tai välittää yleisölle teoksen siten, että 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on luvatta poistettu tai että niitä on luvatta muutettu,

on tuomittava *oikeuksien sähköisten hallinnointitietojen loukkausrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi, jos tekijä tietää, että hänen tekonsa aiheuttaa, mahdollistaa tai salaa tekijänoikeuslain mukaisten oikeuksien loukkauksen tai helpottaa loukkausta.

6 §

Syyteoikeus

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tämän luvun 1—3 tai 5 §:ssä tarkoitettusta rikoksesta, ellei asianomistaja ilmoita rikosta syytteeseen pantavaksi tai erittäin tärkeä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 2005